

Ένα μικρό
συναίσθηματικό
αφιέρωμα
στη δασκάλα μου
Ισμήνη

Στις τελευταίες τάξεις του Δημοτικού πήγαινα στη Σχολή Καλπάκα στο Παγκράτι (Δαμάρεως 40 και Τιμοθέου) που τώρα, με διάφορες προσθήκες, είναι το κτίριο του 10ου Επαγγελματικού Λυκείου Αθήνας.

Η Σχολή Καλπάκα φτιάχτηκε από τις αδελφές Καλπάκα (την Αλεξάνδρα και την Αθηνά, δασκάλες). Είχαν γεννηθεί και μεγαλώσει στο Αϊβαλί. Ήρθαν στην Αθήνα με τη Μικρασιατική καταστροφή και με πολλή δουλειά έφτιαξαν αυτό το σχολείο.

Οι δικοί μου γονείς είχαν γεννηθεί στην Ανατολική Θράκη και ήρθαν κι αυτοί στην Αθήνα με τη Μικρασιατική καταστροφή. Αλλά ο άνδρας μιας από τις αδελφές της μάνας μου ήταν από το Αϊβαλί. Μίλησε, λοιπόν, στις αδελφές Καλπάκα κι εκείνες με δέχτηκαν στο σχολείο τους (στις δύο τελευταίες τάξεις του Δημοτικού) με ελάχιστα δίδακτρα.

Η οικογένειά μου έμενε στη Νέα Ελβετία (κοντά στην πλατεία, εκεί που είναι τώρα το Δημοτικό κινηματοθέατρο - πρώην κινηματογράφος Λουίζα). Δεν ήταν δυνατό, βέβαια, να πληρώνουν οι γονείς μου για να πηγαиноέρχομαι με το σχολικό κι έτσι πήγαινα στο σχολείο και γύριζα σπίτι με τα πόδια.

Είχα, όμως, σ' αυτές τις δύο τάξεις δασκάλα τη δεσποινίδα Ισμήνη Γεωργακοπούλου (που πέθανε πριν λίγα χρόνια σε μεγάλη ηλικία). Ήμουνα, λοιπόν, τυχερός.

Δεν ξέρω αν φταίει το συναίσθημα που κράτησα για εκείνα τα χρόνια, αλλά νομίζω πως δεν έχω γνωρίσει άλλη καλύτερη δασκάλα από εκείνην.

Η «δεσποινίς Ισμήνη» ήταν μια αρκετά άσχημη, αδύνατη μεγαλοκοπέλα, η οποία πιστεύω πως βοήθησε πολύ στην ανάπτυξη της προσωπικότητάς μου, στον τρόπο που σκέφτομαι και στην επιστημονική μου δραστηριότητα.

Ήταν αριστουργηματικός ο τρόπος που δίδασκε τα Μαθηματικά. Έλεγε προφορικά ένα πρόβλημα, σημειώνοντας στον πίνακα μόνο κάποια βασικά στοιχεία για την κατανόηση του προβλήματος, και στη συνέχεια ζητούσε να πούμε (προφορικά σε 30 δευτερόλεπτα) ποιες πράξεις χρειάζονται και με ποια σειρά για να λυθεί το πρόβλημα.

Προσοχή: χωρίς να λέμε τους αριθμούς, αλλά μόνο τα ονόματα των πράξεων με τη σειρά τους – ας πούμε: πρόσθεση, διαίρεση, αφαίρεση, πολλαπλασιασμός. Αφού, λοιπόν, είχε λυθεί ουσιαστικά το πρόβλημα, δηλαδή το είχαμε καταλάβει πραγματικά, στη συνέχεια γίνονταν και οι πράξεις. Αυτά είναι τα Μαθηματικά και η λογική τους.

Κάθε μέρα έπρεπε να γράφουμε στο σπίτι μας μια «έκθεση». Μην πάει ο νους σας στο κακό. Έπρεπε να γράφουμε κάτι, οτιδήποτε, αρκεί να βγάζει νόημα: Κάτι που κάναμε εκείνη τη μέρα, κάτι που σκεφτήκαμε, κάτι που είδαμε – λίγα λόγια και σταράτα. (Κι έτσι έμαθα να γράφω απλά, λογικά και κατανοητά, χωρίς μπλα-μπλα) Και την άλλη μέρα δυο-τρία παιδιά διάβαζαν στους άλλους, στην τάξη, αυτά που είχαν γράψει.

Μια Κυριακή με πήρε ο πατέρας μου και με πήγε σε ένα μικρό μουσείο φυσικής ιστορίας του Πανεπιστημίου της Αθήνας (στην οδό Ακαδημίας) που υπήρχε τότε και είχε βαλσαμωμένα διάφορα είδη ζώων. Εκεί μου έκανε εντύπωση ένας πίθηκος που στεκόταν όρθιος με κατακόκκινα οπίσθια.

Ρώτησα τον πατέρα μου πώς λέγεται αυτό το είδος του πίθηκου που στη βάση του δεν είχε κανένα ενημερωτικό καρτελάκι. Μου απάντησε πως δεν ξέρει την επιστημονική του ονομασία – εκείνος τον ξέρει με το όνομα «κοκκινόκωλος».

Την εποχή εκείνη (στα μέσα της δεκαετίας του '50) δεν ήταν συνηθισμένη η χρήση «άσεμνων» λέξεων, όπως η λέξη «κώλος». Μου έκανε, λοιπόν, εντύπωση και έγραψα μια έκθεση με θέμα τον κοκκινόκωλο (με αναλυτική περιγραφή του) που ήταν το πιο εντυπωσιακό για μένα έκθεμα του μουσείου. Την άλλη μέρα τη διάβασα στην τάξη και έγινε χαμός. Αλλά η δεσποινίς Ισμήνη με κάλυψε, γυρίζοντας με ωραίο τρόπο αλλού τη συζήτηση, χωρίς να ενοχληθεί και χωρίς να ενοχλήσει.

Στο σπίτι, βέβαια, ο πατέρας μου με μάλωσε όταν είδε αυτά που είχα γράψει.

Η δεσποινίς Ισμήνη είχε έναν απόλυτο κανόνα: Όταν άρχιζε την εξέταση σε ένα μάθημα ζητούσε από τους μαθητές να πουν ποιοι θέλουν να σηκωθούν για να εξεταστούν. Απαιτούσε, όμως, από όσους ήθελαν να σηκωθούν να σηκώνουν το δάχτυλο με σοβαρότητα – όχι να σηκώνουν έντονα το χέρι τους και να φωνάζουν «Δεσποινίς, δεσποινίς...εγώ, εγώ...». Ο κανόνας έλεγε πως όποιος έκανε τέτοια πράγματα δεν σηκωνόταν για εξέταση.

Εγώ ήμουν πάντα τυπικός στην τάξη. Μια μέρα, όμως, ήμουν τελείως αδιάβαστος σε όλα (γιατί, αν δεν κάνω λάθος, κάπου είχαμε πάει με τους γονείς μου την περασμένη μέρα). Γι' αυτό πήγα να κάνω μια εξυπνάδα επειδή φοβόμουν πως είχε έρθει κι εμένα η σειρά μου να εξεταστώ. Είχαμε Γεωγραφία και δεν είχα ιδέα ούτε τι είχαμε. Έτσι, όταν ρώτησε η δασκάλα ποιος θέλει να σηκωθεί, εγώ σήκωσα έντονα το χέρι μου και φώναξα: «Δεσποινίς, δεσποινίς...εγώ, εγώ...»!

Και τότε η δεσποινίς Ισμήνη μου είπε: «Έλα Τάσο να μας τα πεις εσύ που τα ξέρεις πολύ καλά» και με σήκωσε μαζί με άλλους τέσσερις. Φυσικά, τα έκανα μούσκεμα και ξεφτιλίστηκα.

Όταν χτύπησε το κουδούνι για το διάλειμμα, η δεσποινίς Ισμήνη «ξέχασε κατά λάθος» στο τραπέζι της το μπλοκάκι με τους βαθμούς που έβαζε. Πήγα και είδα πως μου έβαλε 3. Αυτή ήταν η τιμωρία μου. Φυσικά, στο τέλος της χρονιάς κατάλαβα πως είχε σβήσει αυτό το 3. Ήταν μια σωστή συνολική εκπαιδευτική και παιδαγωγική διαδικασία.

Από μικρός μου άρεσε πολύ η μουσική – μπορούσα ακόμα και να ξεχωρίσω τα φάλτσα ή μια κακή εκτέλεση. Το αυτί μου δούλευε καλά, αλλά το λαρύγγι μου ήταν για τα πανηγύρια. Καταλάβαινα πόσο άσχημα τραγουδώ, αλλά ήταν αδύνατο να τραγουδήσω στοιχειωδώς σωστά. Έτσι, στο τέλος της έκτης τάξης, η δασκάλα που μας έκανε Ωδική μου έβαλε 8 – πάλι καλά.

Αλλά η δεσποινίς Ισμήνη δεν μπορούσε να το χωνέψει. Έτσι, μου λέει «Αφού είσαι ο πρώτος μαθητής της τάξης και έχεις σε όλα τα άλλα μαθήματα 10 δεν είναι δυνατόν να βγεις δεύτερος γιατί πήρες 8 στην Ωδική. Πήγαινε στη δασκάλα της Ωδικής και πες της πως εγώ σε στέλνω να της πεις να σου βάλει 10. Θα καταλάβει». Έτσι και έγινε.

Να 'σαι καλά, όπου κι αν είσαι, αγαπημένη μου Δεσποινίς Ισμήνη!...

*Ο μαθητής σου
Τάσος Ανθουλιάς*

Το κτίριο της Σχολής Καλπάκα, όπως επεκτάθηκε και είναι σήμερα το 10ο Επαγγελματικό Λύκειο Αθήνας.